

Regjeringas kontaktutvalg 4. februar 2020

Lars Petter Bartnes

Statsminister og gode forsamling

Regjeringsskifte

I de to foregående kontaktutvalgsmøtene har jeg kommentert regjeringsplattformer fra Jeløya og Granavollen. Det har vært stigende formkurve på landbruk. Derfor er jeg nå godt fornøyd med at tre-partiregjeringa legger Granavollen-erklæringa til grunn videre. Jeg vil også gi ros til regjeringa og statsråd Bollestad for å innføre lov om god handelsskikk. Endelig! Nå er det viktig at tilsynet kommer på plass så raskt som mulig, uten utsettelse av noe slag.

Vi har klare forventninger når det gjelder rovvilt, og legger til grunn at Stortingets rovviltforlik følges opp av regjeringa og forvaltningen. Rovviltpolitikken må sikre bærekraftig utnyttelse av utmarka, både utenfor og innenfor rovdyrsonene.

Vi har også forventninger når det gjelder klimapolitikken.

Klima

Klimaavtalen som jordbruket inngikk regjeringa med i juni er ambisiøs, og blir et viktig element i hvordan Norge skal nå sine klimamål. Vi er i gang med tiltak innenfor ei ramme på et ambisiøst kutt på 5 mill tonn CO₂-ekvivalenter fram til 2030, og legger opp til en god dialog med myndighetene om hvordan vi skal gjøre det framover. Landbruket skal gjennomføre klimakutt på en måte som utnytter våre naturgitte forutsetninger, slik at vi opprettholder en klimavennlig matproduksjon og areal rundt i hele landet. Det er nettopp det FNs klimapanel legger opp til. Landbruket – i betydningen jord- og skogbruk har også en viktig rolle i karbonfangst og lagring.

På fredag kom Klimakur som grunnlag for regjeringas kommende klimamelding. Nok en gang trekkes redusert kjøttproduksjon fram som et billig og effektivt klimatiltak. Men et stort kutt i kjøttforbruket har en prislapp som ikke regnes inn. Det handler om å opprettholde et aktivt landbruk over hele landet og det handler om matsikkerhet, noe flere rapporter fra NIBIO, NMBU og Menon har vist i det siste. Den gode nyheten er at det faktisk er mulig å

redusere utslippene med 5 mill tonn fra jordbruket, uten å redusere norsk kjøttproduksjon. Men da må vi innrette tiltakene på fornuftig vis. Akkurat nå er hele landbruket i ferd med å utarbeide en plan fram til 2030 med slike tiltak.

Det er framtidsretta å investere i klimatiltak, og det vil måtte være spleiselag. Det kanaliseres betydelige midler gjennom ENOVA. Vi må få en skikkelig landbrukssatsing her, særlig når det gjelder investeringer i ny teknologi og virkemidler for å redusere fossile utslipp. Jordbruksavtalen er relevant for flere tiltak, og Klimakur-rapporten trekker også fram flere av tiltakene vi pekte på i klimaforhandlingene. Som en del av spleiselaget vil jeg også denne gangen gjenta klimafondsordningen med skattefritak for den enkelte næringsutøver.

Pelsdyr

Jeg er nødt til å komme inn på pelsdyrnæringa denne gangen også. Vi har fått et vedtak som i realiteten innebærer et yrkesforbud for næringsutøverne.

Forbudet må anses som et ekspropriasjonsarta inngrep og bør derfor behandles på samme måte. Utfallet i denne saken er viktig for alle næringsdrivende i Norge. Det handler både om hvordan demokratiet fungerer og om næringslivets rettsvern. Næringsforbudet for pels kan sette en alvorlig presedens for andre næringer.

Norges Bondelag vil jobbe for at dette aldri kan skje igjen uten at det er gjennomført en skikkelig prosess som ivaretar de grunnleggende rettssikkerhetskrav. Vi mener det må settes atskillig strengere krav til lovprosesser som tar sikte på næringsforbud.

Jordbruksforhandlingene

Det ble inngått jordbruksavtale med betydelige budsjettmidler både i 2018 og 2019. Det er vi glade for. Men vi er bekymret for at inntektsutvikling over tid svakere enn forutsatt og at det fortsatt er et stort gap til andre grupper. Det er negativt med tanke på få unge bønder inn og framtid for næringa.

Råvareproduzentenes andel av verdiskapinga må økes. Vi vil hele tida jobbe med økt lønnsomhet, tilgang på investeringsmidler, kostnadskontroll og kostnadsreduksjon.

Nedskalering av mjølkeproduksjonen som følge av forbud mot eksportstøtte treffer næringa hardt. Bidraget fra staten på 200 mill kr er positivt. For mange

mjølkebønder blir kuttet avgjørende for om de våger å satse framover, og reaksjonen på utkjøpsordningen tyder dessverre på mindre framtidstro hos for mange.

Bønder ser alltid etter muligheter. Det er et grundig arbeid i gang for å se på utvikling av norsk frukt og grønt. En spennende prosess med utgangspunkt i jordbruksavtalen, der vi trenger hele verdikjeden med oss for å lykkes. Det er rom for økt kornproduksjon - både til matkorn og til husdyrfôr.

Verdiskaping

Statsbudsjettet er samlet på om lag 1450 mrd kr. Handelsunderskuddet for Fastlands-Norge når vi tar bort oljevirkomheten var 275 mrd kr for 2019. Verdikjeden for landbruksbasert matproduksjon er om lag 160 mrd. Uten norsk landbruk og næringsmiddelindustri ville handelsbalansen fort vise et underskudd på over 400 mrd kr, og vi hadde nærmet oss underskudd totalt selv med oljeeksport. De 16 milliardene som går til landbruk er i denne sammenhengen for det første et nokså lite beløp. For det andre er det en særdeles god investering, den tidobles gjennom verdikjeden. Å videreutvikle landbruket er nødvendig globalt med tanke på folkevekst og behov for mat, og det er framtidsrettet nasjonalt med tanke på grønne næringer og framtidig verdiskaping.

Avslutning

Dette blir mitt siste møte som Bondelagsleder i Regjeringas kontaktutvalg. Jeg har satt stor pris på å få møte her. Dette er en viktig arena der vi kan framføre våre budskap direkte til regjeringa, og der vi også er en del av et samlet norsk næringsliv.

Takk for meg!